

Alain Berenboom
Averea Gutmeyer

Copyright © CRIME SCENE PRESS, 2015 pentru această ediție.
Titlul original: „La fortune Gutmeyer” © 2015 Genese Edition SPRL,
92, rue Saint-Bernard - 1060 Bruxelles, Belgique

Toate drepturile rezervate, inclusiv dreptul de a reproduce fragmente din carte.

CRIME SCENE PRESS

Piața Presei Libere nr. 1

e-mail: redactia@crimescenepress.ro

tel.: 021.317.91.37; 021.317.91.42; fax.: 021.317.91.43

www.crimescenepress.ro

CRIME SCENE PRESS

Director editorial: GEORGE ARION

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BERENBOOM, ALAIN

Averea Gutmeyer / Alain Berenboom. - București : Crime Scene Press, 2015

ISBN 978-606-93958-4-4

821.133.1-31=135.1

Coperta colecției: ALEXANDRA BARDAN
Coperta: foto © Mikhail Levit | Dreamstime.com
Redactor: PETRU FRANDIN
Tehnoredactor: LAURA TIBĂR
Bun de tipar: noiembrie 2015
Tipărit în România, FED PRINT

Carte apărută cu sprijinul Fundației *Premiile Flacăra*

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

Alain Berenboom

Averea Gutmeyer

O nouă anchetă a lui Michel Van Loo,
detectiv particular

Traducere din limba franceză
de Ileana Cantuniari

SUMAR

1. Prin cețurile insomniei	5
2. Corespondentul belgian	14
3. Exilul ratat	22
4. Clienți anonimi	27
5. În căutarea păsării rare	37
6. Influențe dinspre Pământul Făgăduinței	43
7. Un evreu absent	51
8. Nu iese fum fără foc	60
9. Idolul lui Hubert	66
10. O poveste trasă de păr	77
11. Un orașel din Elveția	82
12. Bancherul din Praga	93
13. Un Gutmeyer poate ascunde un altul	100
14. În pielea omului cu masca de fie	106
15. Legea reîntoarcerii	115
16. Explicațiile lui Moshe	123
17. Mata Hari	129
18. Exodus	138
19. Terezin	147
20. O noapte în kibuț	154
21. Alb-albastru	165

22. Un dar pentru mântuirea sufletului	174
23. Gutmeyer contra Gutmeyer	182
24. Mama vitregă	192
25. Înapoi la Terezin	200
26. Cel mai bun restaurant din Orientul Mijlociu	207
27. Irène, Margaretha și Teresa	213
28. Prin cotloanele yeshivei	221
29. Rabinul ascuns	231

Alain Berenboom s-a născut la Bruxelles, în 1947. Tatăl său, farmacist de profesie, era de origine poloneză, iar mama lituaniană, născută la Vilnius. Berenboom este, în același timp, unul dintre cei mai cunoscuți scriitori belgieni contemporani de limbă franceză, dar și o autoritate internațională în domeniul drepturilor de autor. A publicat 12 romane, o piesă de teatru și o colecție de nuvele. Cavaler al Ordinului Leopold, din 2004. Academia regală belgiană de limbă și literatură franceză i-a acordat Premiul *Felix Denayer*, în 2007, pentru ansamblul operei sale literare și Premiul *Emile Berneheim*, în 2010, pentru cel mai bun roman belgian al anului – *Rege în Congo*. A primit Premiul *Rossel* pentru anul 2013, unul dintre cele mai prestigioase premii literare belgiene, acordat de către cotidianul *Le Soir*. *Averea Gutmeyer* este al doilea roman publicat în limba română după *Primejdii în regat*, Crime Scene Press (2014).

PRIN CEȚURILE INSOMNIEI

Până la momentul în care Irène de Terrenoir a pătruns în viața mea, zeei îmi dăruiseră un somn de bebeluș. De atunci însă, mă trezeam la două dimineața, fix la două, cu punctualitatea unui tren din timpul lui Mussolini. La început, încercasem orice ar fi putut să m-ajute să scap de această belea. Un pahar cu lapte, o raită pe la toaletă, lectura unei pagini sau poate chiar două dintr-o Biblie șterpelită Dumnezeu știe din ce hotel. Cu unicul efect de a mă face încă și mai nervos. Pilulele de culoare mocirloasă pe care mi le plasase amicul meu Hubert n-au avut mai mult succes. După câteva zile, m-am resemnat. Și am schimbat metoda. De cum deschideam ochii, o porneam la plimbare în toiul nopții. Rezultat neașteptat, am ajuns să resimt o intensă plăcere străbătând străzile și piețele pustii ale cartierului, luminate de o frântură de lună. Și să îl blestem pe trecătorul rătăcit sau pe tipul în pijama care își scotea câinele afară și cuteza să încalce solitudinea domeniului meu.

Itinerariul meu era trasat o dată pentru totdeauna, precum cel al paznicului unui parc sau al lampagiului. Îmi începeam preumblarea dând ocol parcului Josaphat până la strada Fontaine d'Amour, pe drept numită Fântâna Dragostei, care mă ducea până în dreptul casei lui Anne, logodnica mea, apoi prin fața apartamentului lui Federico, frizerul care îmi închiria un minuscul birou deasupra salonului său, după care o luam în sus spre Piața Binefăcătorilor unde mă lăsam să cad pe o bancă, sub

castanii maiestuoși care străjuiau fântâna monumentală. Acolo, adăstam să vină somnul, contemplând obloanele care acopereau farmacia lui Hubert și ferestrele întunecate ale apartamentului său situat deasupra laboratorului. În fine, legănat de liniștea locurilor, mă reîntorceam în pat ca să gust cu ușurare două-trei ceasuri de odihnă.

Afurisita de Irène! Nu făcusem imediat legătura între ea și necazurile mele cu somnul. În plus, am mai avut nevoie și de o grămadă de timp ca să-i descopăr adevăratul nume. Și încă și mai mult ca să pricep ce voia de la mine. Când mi-am dat seama că fusem tras pe sfoară, era prea târziu. Tot ce îmi povestise până atunci, iar eu înghițisem la fel de cuminte cum luam siropul calmant al lui Hubert – părinții deportați, familia dispărută în lagăre, averea evaporată – toate astea nu erau decât minciuni. Iar ancheta pe care mi-o încredințase, o înșelătorie. O perdea de fum. Nu-mi dădusem seama de nimic. Detectivul lui pește!

Irène își făcuse pentru prima dată apariția într-o dimineață la salonul de coafură al lui Federico, în vreme ce eu moțăiam în biroul meu de la etaj. «Telefon pentru tine, Michele!» zbirase Federico. Împărțeam același aparat așezat la intrarea în salon și aceeași linie. Era economic, de acord, dar încercați dumneavoastră să duceți o conversație confidențială într-o încăpere ticsită de babe flecare și cârâitoare care tac de cum ridic eu receptorul! Dar, având drept unic client o companie de asigurări care îmi plătea te miri ce, cum mi-aș fi putut eu oferi luxul unei linii separate?

Doamna care mă suna invocă numele de Celtic, compania care îmi asigura subzistența. Voce răgușită, accent de origine incertă, ton decis și sec. Un comisar al poporului, venit din cealaltă parte a cortinei de fier special spre a mă întâlni pe mine? Surpriză: am văzut intrând o jună, ale cărei plete lungi și buclate îi cădeau pe umeri cu o neglijență studiată. În timp ce se așeza pe fotoliu cu grația unui star, nu mi-am putut împiedica privirea să-i mângâie sânii puși în valoare de un bolero micuț și să-i apreciez năsucul obraznic, împodobit cu o drăgălașă aluniță. O ușoară mișcare a capului a făcut să-i unduiască pletele. Ce chestie, nici comisarilor poporului nu mai seamănă deloc cu clișeele propagandei americane!

Dintr-o singură privire a estimat capitalul social al agenției Van Loo și valoarea sa bursieră pe piața internațională. Nimic nu i-a scăpat, nici biroul meu amărât, nici impermeabilul pătat, nici ochii mei încercănăți și nici expresia de surpriză iscată de apariția ei. Și toate astea fără ca nimic s-o descurajeze.

– Domnul Van Loo?

Era vocea care îmi solicitase întâlnirea. Nu puteam să mă înșel.

– Domnul Tongerloo mi-a recomandat călduros serviciile dumneavoastră. Se pare că ați condus o anchetă foarte dificilă pentru compania sa.

Mi-am amintit de omul gras și chel care reprezenta compania Celtic în Congo belgian unde fusem în misiune cu câțiva ani mai înainte¹.

– Tongerloo s-a reîntors în țară?

Când îl întâlnisem la Léopoldville, ghicisem că trecerea prin Africa reprezenta pentru el un adevărat calvar. Îl suporta cu speranța că-și va vedea sacrificiul răsplătit cu o avansare în organigrama companiei sale din Belgia.

– Nu. Trăiește tot la Léopoldville. Din păcate pentru el, șeful cel mare și-a plasat doi nepoți în posturile la care râvnea la Anvers.

Dădu din umeri și sfârși cu un oftat care îi înălță un pic partea de sus a boleroului:

– Năravurile bune de dinainte de război și-au revenit la normal. Numirea amicilor și promovarea pe canapea...

Imaginea unui detectiv, a clienței sale și a unei canapele m-a făcut să uit s-o întreb unde îl întâlnise pe Tongerloo.

– Aveți un pic de timp pentru mine?

Am mișcat de colo-colo câteva hârtii care zăceau pe birou de luni de zile (facturi neplătite și reclame).

– Dacă îmi dați un imbold, aș putea avea. Doar să duc la bun sfârșit două-trei dosare și aș putea să-mi fac timp.

Ușurarea pe care am citit-o în ochii ei a făcut să-mi bată mai vioi inima.

1 – În *Le Roi du Congo* (Rege în Congo), o anchetă precedentă a lui Van Loo. (n. aut.)

— Asta era și scopul operației. Am avut nevoie de ceva timp ca să pricep. Mult mai mult decât avea nevoie Anne, care se ivi în biroul meu imediat după plecarea lui Irène, abandonându-și clienta în plină operațiune de vopsit părul în mov.

— Cine era creatura?

— Ca s-o potolesc, am fluturat cele trei bancnote pe care Irène de Terrenoir mi le înmânase cu stăruință cu titlul de avans. Fără să izbutesc s-o înșeninez.

— Și parfumul ăsta ce e? Cadou de la un șeic arab?

— Nu remarcasem dâra pe care o lăsase în urma ei. O aromă neobișnuită, cam picantă.

— ...care evocă dorințele lascive și perverse ale Orientului misterios, mârâi Anne, deschizând ambele părți ale ferestrei, înainte să coboare ca să salveze ce mai rămăsese din părul clientei.

— Ceva mai târziu, așezat la terasa cafenelei din Piața Binefăcătorilor, i-am oferit lui Anne detaliile afacerii pe care mi-o încredințase Irène de Terrenoir. În timp ce mă asculta, își sorbea ceaiul cu înghițituri mici de parcă mi-ar fi disecat fiecare cuvânt, pândind minciunile pe care le-ar fi putut ascunde.

— Născută la Praga, într-o familie burgheză evreiască, familia Gutmeyer. Tată medic, mamă artistă. Părinții ei au înțeles prea târziu că evenimentele cumplite riscau să-i răpună. Nemții au intrat în Praga în martie 1939, când încă nu se uscase cerneala acordului de la München, care îl lega în scris pe Hitler să cruțe Cehoslovacia. Încă de la începutul vânătorii de evrei, părinții i-au fost deportați, mai întâi în lagărul de la Terezin, apoi nu se mai știe unde, fără îndoială la Auschwitz. Oricum, aceștia au dispărut.

— Dar nu și apetisanta ta clientă pe care războiul nu pare s-o fi atins. Nu îndrăznesc să-mi imaginez micul sacrificiu pe care l-a acceptat atunci când un frumos arian a venit s-o aresteze...

— Anne, îmi este rușine pentru tine! Biata fată nu putea avea atunci mai mult de cincisprezece ani. A scăpat ca prin minune de soarta familiei sale. În momentul în care nemții au dat buzna în apartamentul ei, se afla în vizită la o prietenă ai cărei părinți cunoșteau un fermier în

Moravia, un om de încredere, care i-a oferit adăpost până la sosirea trupelor rusești.

— Și pe șeicul arab unde l-a întâlnit?

— Nu e arab. E francez. Un diplomat care s-a îndrăgostit de ea, a luat-o de soție și a dus-o la Paris.

— De unde ea și-a luat zborul spre Bruxelles cu economiile casei și cu bijuteriile de familie? Ghicesc urmarea. Soțul i-a dat de urmă, iar ea te plătește ca s-o ajuți să scape de el...

— Soțul ei, Charles-Henri de Terrenoir, e de trei luni la post la ambasada Franței în Belgia. Îl iubește și nu are de gând să-l părăsească.

— Anne nu se dădu bătută.

— În basme, când eroina își găsește făt-frumosul, povestea se încheie. De ce să apeleze la cel mai talentat detectiv din regat după *happy end*? Cum te cunosc eu, ai să strici petrecerea și ai să transformi basmul în coșmar.

— E cam greu să te bucuri cu adevărat de o viață bună când ți-ai pierdut părinții în fumul lagărelor morții cu cinci ani în urmă. De la sfârșitul războiului, tot încearcă să dea de urmele lor. Înainte de a părăsi Praga, a hărțuit toate organismele care se ocupă de refugiați, Crucea Roșie, organizațiile evreiești. Soțul ei a tras toate sforile diplomatice, dar fără niciun rezultat. Soții Gutmeyer pur și simplu s-au evaporat, odată cu averea lor. Casa le-a fost jefuită de nemți. Tablouri, bijuterii, seif, totul a dispărut, conturile din bancă le-au fost confiscate. În afară de un cont din Elveția pe care tatăl și-a luat precauția să-l deschidă înainte de război.

— Uf! Onorariile tale sunt asigurate!

— Când Irène de Terrenoir s-a prezentat la bancă, la Basel, luna trecută, a avut surpriza să afle că respectivul cont tocmai fusese închis cu câteva zile mai înainte.

— Și cine este fericitul beneficiar al moștenirii?

— Documentul de retragere purta semnătura plină de curbe și de volute a tatălui ei.

— Păi, e o veste bună, nu? Contrar celor de care se temea, tatăl ei a supraviețuit.

— Fără să fi încercat să ia niciodată legătura cu ea?

– Poate că și el credea că întreaga sa familie fusese spulberată de Holocaust?

– Irène e convinsă că un escroc s-a dat drept tatăl ei.

– Tu vezi vreun bancher înmânând fonduri fără să verifice identitatea și actele unui om pe care toată lumea îl crede mort? Dacă băncile elvețiene încep să distribuie banii evreilor dispăruți în timpul războiului, nu le mai rămâne decât să tragă obloanele...

– Totul era în ordine. Potrivit documentului acestui abil falsificator, un pașaport eliberat de organizația internațională a refugaților, doctorul Gutmeyer este în viață. Locuiește la Bruxelles, în Piața Binefăcătorilor la numărul 29.

– La o sută de metri de aici? A! Ghicesc urmarea. Nu există niciun doctor la adresa asta?

– Nu există niciun doctor, într-adevăr. Doar un farmacist.

– Fir-ar să fie! Numărul 29... este adresa lui Hubert!

Câteva nopți mai târziu, după ce îmi încheiasem obișnuita mea raită prin cartier, tocmai eram gata să mă reîntorc acasă când am zărit o lumină timidă strecurându-se printre stinghiile oblonului farmaciei. Lumânare, lampă de birou, lanternă? *Nom di djosse!*² Cineva se furișase în locuința lui Hubert.

Să mă năpustesc asupra răufăcătorilor? Fără arme, fără să am nici măcar bâta rămasă în buzunarul impermeabilului? Cel mai cuminte era să le telefonez polițailor. Când eram gata să strecor moneda în fanta aparatului, m-am răzgândit. Mai bine era să-l avertizez în primul rând pe Hubert, cu siguranță cufundat într-un vis în care născocea un nou leac șarlatanesc menit să-mi readucă somnul. Spre marea mea surpriză, ridică receptorul de la primul apel.

– A, Hubert! Ești treaz? Te-au trezit hoții?

– Hoții? Zbieră el. Care hoții?

Să fi fost încă adormit?

2 – Echivalentul, în dialect bruxellez, al expresiei *Nom de Dieu*, devenită din injurătură o exclamație de enervare fără conotație religioasă, un fel de *Fir-ar să fie!* (*n. tr.*)

– E lumină în laboratorul tău! Cineva încearcă să-ți jefuiască dulapul cu somnifere!

Reacția lui mă lăsă fără grai.

– Șterge-o, Michel! Vezi-ți de treburile tale!

Și poc! Trânti receptorul.

Cu aparatul în mână, șovăiam neștiind ce atitudine să adopt, când o camionetă întunecată, fără niciun semn de identificare, opri în fața casei lui. Hubert avea dreptate. Era cumva treaba mea? Curiozitatea se dovedi însă mai puternică. Nemișcat în umbra cabinei telefonice, am văzut ușa farmaciei deschizându-se, pe Hubert scoțând capul afară, apoi făcând un semn peste umăr. Două fantome scoaseră o ladă grea din laborator și o băgară, nu fără bătaie de cap, în partea din spate a vehiculului, care demară imediat. Înainte de a trage zăvorul la ușă, Hubert mai cercetă o dată piața ca să se asigure că nimeni nu îi remarcase manevrele. Apoi, liniștit, stinse luminile și urcă alăturându-se ca orice burghez micii sale familii.

În noaptea aceea, nu am mai izbutit să adorm. După ce am aruncat la gunoi medicamentele lui Hubert, mi-am preparat o cafea tare. A doua zi, l-am reîntâlnit la terasa noastră obișnuită.

– Pare să fie încă și mai obosit decât de obicei, spuse Hubert adresându-se cu ostentație lui Anne, care ridică din umeri, modul ei de a refuza orice responsabilitate.

Hubert se întoarse spre mine.

– Cine te plătește să-mi supraveghezi farmacia?

Era inutil să-i vorbesc despre hazard. Nu credea în așa ceva, după cum nu credea în existența lui Dumnezeu.

– Ce anchetă e asta, care te ține treaz toată noaptea?

Anne râse strâmb.

– «*Désirs d'Orient*», asta îi tulbură somnul!

– Cunoști cumva un anume Gutmeyer?

Își răsuci îndelung lingurița în ceașcă înainte să mormăie:

– Îmi pare rău, Michel. Numele ăsta nu îmi spune nimic.

Simțindu-l că șovăie, am stărui.